

رابطه ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد

The relationship between identity dimensions, life expectancy and self-actualization in Shahrekord Azad University students

Fatemeh Darvishi Chaleshtari

Master of Psychology, Shahrekord Branch, Islamic Azad University, Shahrekord, Iran.

Email: fatedarvishi8353@gmail.com

فاطمه درویشی چالشتری*

کارشناسی ارشد روان‌شناسی واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران.

Abstract

This research was conducted with the aim of investigating the relationship between identity dimensions, life expectancy and self-actualization in Shahrekord Azad University students in the academic year of 2022-2023. The statistical population of this research consists of all the students of Islamic Azad University, Shahrekord branch, about 8000 people, who were studying in the spring of 2001. After available sampling, 100 people were selected randomly. The current research design is of applied type with correlation method that examines the relationships between variables. Cheek et al.'s identity dimensions questionnaire (1989), Miller's life expectancy questionnaire (1994), Jones and Crandall's self-actualization questionnaire (1986) were used. After distributing the questionnaires, the obtained data were analyzed by means of descriptive indices and inferential analysis of Pearson correlation test and regression using SPSS version 23 software. The results of the present study showed that there is a relationship between the dimensions of identity and life expectancy with self-actualization in students ($p = .001$ and $\beta = 0.59$ and $r = .489$) and between the dimensions of identity and self-actualization ($p = .001$ and $\beta = 0.43$ and $r = .479$) and there is a significant relationship between life expectancy and self-actualization ($p = 0.001$ and $\beta = 0.52$ and $r = .303$).

Keywords: dimensions of identity, life expectancy, self-actualization.

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ انجام پذیرفت. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد حدود ۸۰۰۰ نفر تشکیل می‌دهد که در بهار ۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. پس از نمونه‌گیری در دسترس ۱۰۰ نفر بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند. طرح پژوهش حاضر از نوع کاربردی باروش همبستگی می‌باشد که روابط بین متغیرها را بررسی میکند. از پرسشنامه ابعاد هویت چیک و همکاران (۱۹۸۹)، پرسشنامه امید به زندگی میلر (۱۹۹۴)، پرسشنامه خودشکوفایی جونز و کرنال (۱۹۸۶) استفاده شد. پس از توزیع پرسشنامه‌ها، داده‌های بدست آمده به وسیله شاخص‌های توصیفی و تحلیل استنباطی آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان ($P = /0.001$ و $\beta = 0.59$ و $r = /0.489$) و نیز بین ابعاد هویت با خودشکوفایی ($P = /0.001$ و $\beta = 0.43$ و $r = /0.479$) و بین امید به زندگی با خودشکوفایی ($P = /0.001$ و $\beta = 0.52$ و $r = /0.303$) رابطه معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ابعاد هویت، امید به زندگی، خودشکوفایی.

مقدمه

هویت یکی از مفاهیم اساسی در روانشناسی است که مورد علاقه بسیاری از متخصصان علوم انسانی است. اریکسون واضع مفهوم هویت است. وی هویت فردی را به صورت یک احساس نسبتاً پایدار از یگانگی خود تعریف میکند؛ یعنی علیرغم تغییر رفتارها، افکار و احساسات، برداشت یک فرد از خود همواره مشابه است. محققان مقوله هویت را فرایند دستیابی به احساس پایدار از کیستی (که هستم؟) و اینکه (که باید باشم) میدانند، (موشمان، ۲۰۱۱). شکل‌گیری هویت فقط منوط به دوره، نوجوانی نیست؛ بلکه مربوط به سراسر عمر انسان است که طی آن شکل متعالی‌تری از انسجام فردی و نوآوری‌های اساسی اجتماعی در کل شخصیت فرد هویدا میگردد (نونان، ۲۰۱۹). از نظر اریکسون، جوان برای ساختن، هویت خود در یک زمان با دو گروه از امور درگیر است از سویی باید با تغییرات فیزیولوژیکی و شناختی خود سازگار شود و از سوی دیگر ناگزیر از سازگاری با نظام‌های بیرونی است. جوان باید با تمام این مسائل مواجه شود و در خلال آنها، هویت خود را بسازد. بدین ترتیب ساختن یک هویت منسجم و سالم نمیتواند آسان و بدون مشکل باشد، نونان، (۲۰۱۹). بر اساس مبانی نظری مبحث هویت، دستیابی به هویت، به انسجام و یکپارچگی (من) می‌انجامد و در سوی مقابل، عدم دستیابی به هویت، به آشفتگی، درهم ریختگی و سردرگمی هویت می‌انجامد. در فرایند شکل‌گیری هویت فردی دو عمل انجام میشود: شناخت خود و شناساندن خود به دیگران؛ این دو عمل باعث تمایز فرد از دیگران، تفاوت‌گذاری و دگرگونه‌سازی میشود. فرآیندی که تحت‌عنوان تمایز یافتگی فردی نامگذاری میشود. تمایز یافتگی نشان‌دهنده گذراندن موفق دوران زندگی فرد است و فرآیند هویت‌یابی است و نقشی مهم و اساسی در برخورداری از یک زندگی سالم و کاهش اضطراب مزمن ایفا میکند. هویت هر شخص را نباید در رفتار او و در واکنش‌های دیگران جستجو کرد، بلکه باید آن را در توانایی و ظرفیت وی برای حفظ و ادامه روایت مشخصی از زندگی‌نامه اش یافت؛ زندگی‌نامه شخصی که به حفظ روابط متقابل و منظم با دیگران علاقه مند است، خیالی و ساختگی نیست؛ زندگی واقعی باید به طور مداوم رویدادهای دنیای خارج را در خود ادغام کند و آنها را با تاریخچه جاری خود لازم به ذکر است که ناسازگاری، سردرگمی و تمایز نیافتگی بر تمامی رفتارهای فردی و اجتماعی انسان اثر میگذرد. ناتوانی در ایجاد ارتباط با همسالان، بازگشت (واپس روی) عدم تعهد فکری به اهداف خاص، عدم تمایل به مذهب و مسلک خاص، عدم دستیابی به نظام باورها و ارزش‌ها، فقدان استراتژی و هدف در زندگی، لاقیدی در رفتار، تأکید بر زندگی لحظه‌های و نسبی‌گرایانه (اسپرینتال، ۱۹۹۴؛ نقل از سلگی، ۱۳۸۹)، تابعیت از امور، بی‌پایه‌گی در گذشته و بی‌طرحی برای آینده، حرکت در حال و اکنون به نحوی غیرارادی، روابط مختل با والدین (نصرتی و همکاران، ۱۳۸۵) آسیب‌پذیری اجتماعی و... پاره‌ای از اوصاف یک فرد سردرگم و پریشان نقش است.

احساس هویت به‌عنوان یکی از عوامل درون فردی با همه جنبه‌های کلی، شخصی، بیرونی، آموزشی و پیامدی رضایت از زندگی دانشجویان در ارتباط است (انجی، چن، انجی و انجی، ۲۰۲۱؛ هافتنلر، ۲۰۰۶). هویت، وحدت بین سه سیستم زیستی، اجتماعی و روانی فرد در نظر گرفته می‌شود که به وسیله آن فرد می‌داند کیست؟ چه می‌خواهد؟ و به چه جامعه و فرهنگی تعلق دارد (اریکسون، ۱۹۶۸).

در سال‌های اخیر روان‌شناسان و جامعه‌شناسان از بررسی تک‌بعدی هویت فاصله گرفته‌اند و بررسی هویت‌های چندگانه را مورد توجه قرار داده‌اند (چیک و چیک، ۲۰۲۰). خصوصاً در محیط دانشگاه که دانشجویان در کنار فرآیند یادگیری، در معرض نقش‌ها، چالش‌ها و تجارب وسیع دیگری قرار می‌گیرند، زندگی غنی‌تری پیدا می‌کنند که خودپنداره و ابعاد هویت‌شان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (کین و ویلیز، ۲۰۲۲؛ انجی و همکاران، ۲۰۲۱؛ رحیمی، غربا و دهباشی، ۱۳۹۴). ترنر، اوکس، هاسلم و مک‌گارتی (۱۹۹۲)، در بحث هویت، دو بعد هویت فردی و اجتماعی را با اهمیت می‌دانند و معتقدند زمانی که فرد خود را به‌عنوان شخصی منحصر به فرد بر اساس تفاوت‌هایی که با سایر افراد دارد تعریف می‌کند به هویت فردی و زمانی که خود را بر اساس شباهت‌ها و اشتراکاتی که با سایر اعضای یک گروه در مقابل اعضای گروه دیگر دارد توصیف می‌کند به هویت اجتماعی تمایل

دارد. بر اساس یافته‌های جدید، این دو بعد هویت نه تنها از یکدیگر مستقل نیستند بلکه به‌طور هم‌زمان و طولی درهم‌تنیده‌اند و به تغییرات نسبی یکدیگر منجر می‌شوند (آلبارلو، کروکتی و روبینی، ۲۰۱۸). مطالعات گذشته روشن می‌سازند که هویت‌های فردی و اجتماعی به‌طور قابل توجهی با درگیری در زندگی و بهزیستی مرتبط‌اند (برزینا و همکاران، ۲۰۲۰) و به‌طور معناداری بر رضایت از زندگی دانشجویان تأثیر می‌گذارند (لی، تانگ، مینیفیلد، برانتلی و چن، ۲۰۲۱؛ فاطما، الدلائین و امتیاز، ۲۰۱۸؛ غلامرضایی و همکاران، ۱۳۹۴).

اگرچه دستیابی به هویت از بحران‌های رشدی مربوط به دوره نوجوانی شناخته می‌شود اما اریکسون (۱۹۶۸)، رشد هویت را منحصر به دوره نوجوانی نمی‌داند و معتقد است مسیر تکاملی آن در طول چرخه زندگی ادامه دارد. آرنه (۲۰۱۶)، یکی از دوره‌های رشدی مهم هویت‌یابی را دوره «بزرگ‌سالی نوظهور» می‌داند که سنین ۱۸ تا ۲۵ سال را در برمی‌گیرد و هم‌زمان با ورود دانشجویان به دانشگاه است. برزونسکی (۲۰۱۱) تفاوت در وضعیت هویت افراد را ناشی از فرآیندهایی می‌داند که افراد در موقعیت‌ها برای تصمیم‌گیری، حل مشکلات و پردازش اطلاعات مربوط به خود مورداستفاده قرار می‌دهند که به باور او این فرآیندها منجر به ایجاد سه وضعیت هویتی اطلاعاتی، هنجاری و سردرگمی/اجتنابی منجر می‌شود. مارسیا نیز هویت را یک ساختار پویا می‌داند و معتقد است که با در نظر گرفتن عمق نسبی فرآیند جست‌وجو و تعهد در هر فرد، چهار وضعیت هویتی موفق، ضبط‌شده، به تعویق افتاده و آشفته شکل می‌گیرد (کروگر و مارسیا، ۲۰۱۱). در هویت موفق، فرد با جست‌وجوی هویت خاصی متعهد می‌شود در حالی که در هویت ضبط‌شده، فرد بدون گذراندن فرآیند جست‌وجو به تعهداتی که عمدتاً از افراد مهم زندگی گرفته‌شده پایبند می‌شود. در وضعیت هویت به تعویق افتاده، فرد فعالانه در حال جست‌وجوی هویت است اما هنوز تعهدی را نپذیرفته در حالی که در وضعیت هویت آشفته نه گزینه‌های هویت مورد بررسی قرار گرفته و نه تعهداتی پذیرفته شده‌اند (کروگر و مارسیا، ۲۰۱۱).

به‌طور کلی، بر اساس مطالعات گذشته می‌توان گفت برخورداری از جهت‌گیری‌های هویتی متعدد می‌تواند نحوه تجربه و تفسیر دنیای اجتماعی را غنی‌تر کند و انگیزش، هیجان و بهزیستی افراد را تحت تأثیر قرار دهد (چیک و چیک، ۲۰۲۰)؛ اما در عصر حاضر با توجه به طولانی‌تر شدن دوران جوانی، پایگاه اجتماعی بسیاری از جوان‌ها مبهم و وضعیت آن‌ها از نظر زیستی، روانی و اجتماعی، کم‌وبیش بحران‌زا و پرتلاطم است که زمینه ایجاد نارضایتی در این دوران را در آن‌ها ایجاد می‌کند. مفهوم امید نخستین بار توسط اشنايدر مطرح شده و خود او مداخله‌های مبتنی بر امید را نیز گسترش داده است. اشنايدر (۱۹۹۱) امید را مجموعه‌های ذهنی که بر مبنای حس متقابل اراده و برنامه ریزی برای رسیدن به هدف است، تعریف می‌کنند. امید، سلامت جسمی و روانی را که با انواع شاخص‌ها از جمله سلامت خودگزارشی، سلامت ذهنی، پاسخ مثبت به مداخلات پزشکی، کنارآمدن مؤثر، خلق مثبت، نیرومندی ایمن شناختی و رفتارهای ارتقا دهنده سلامت مشخص شده‌اند، پیش‌بینی می‌کند.

امروزه روان‌درمانگران، بر این باورند که امید هیجانی است که پنداره را از هیجانات منفی به سمت هیجانات مثبت سوق می‌دهد (لئو و همکاران، ۲۰۲۰)

امید داشتن باور به نتیجه مثبت اتفاق‌ها یا شرایط، در زندگی است. امید شامل ادراک فرد از توانایی‌های خود در ایجاد اهداف روشن تهیه طرحی برای دستیابی به این اهداف و شناسایی و حفظ انرژی و انگیزش الزم برای دنبال کردن اهداف می‌باشد (رم و پرابست، ۲۰۱۸) نظریه امید فرض می‌کند که هیجانات از افکاری پیروی می‌کنند که افراد با توجه به اهداف آنها را دنبال می‌کنند. هیجانات مخصوصاً توسط افکار هدفمند ایجاد می‌گردند و هیجانات مثبت منعکس کننده موفقیت‌های به دست آمده در پیگیری اهداف و هیجانات منفی منعکس کننده شکست‌های درک شده می‌باشند (بلتران-سنکر و همکاران، ۲۰۱۵). سطح امید به زندگی بالاتر با طیف گسترده‌ای از شاخص‌های سلامتی رابطه دارد (خرمی و همکاران، ۲۰۲۲).

به علاوه افراد با امید بالا در مقایسه با افرادی که امید پایین تری دارند اعتماد به نفس بالاتر، انرژی و اطمینان بیشتری را گزارش و چالش بیشتری را توسط اهدافشان تجربه می کنند (ایمتاز و همکاران، ۲۰۱۸). افرادی با امید پایین تر به تفکر به شیوه منفی در مورد پیگیری اهدافشان گرایش دارند و احساس میکنند به وسیله آنها از پای درآمده اند، اغلب خود را کم اهمیت جلوه می دهند و به خصوص متمایل به یادآوری ضعف های خویش هستند (اشنایدر و همکاران، ۱۹۹۶). افرادی که از سطح بالایی از امید به زندگی برخوردارند، اهدافشان را به طور مشخص در ذهن خود حفظ میکنند و دائماً درباره مسیرهایی که آنها را به اهدافشان میرساند، می اندیشند. آنها روی اهدافشان تمرکز زیادی دارند و برای تسهیل دستیابی به آن آزادانه از یک اندیشه و اندیشه دیگر حرکت می کنند (رم و پرابست، ۲۰۱۸) افراد با سطح امید به زندگی بالا در اندیشیدن و تفکر کردن بسیار فعال اند و تقریباً همواره بر این باورند که گزینه ها و انتخاب هایی برای دستیابی آنها به اهدافشان در دسترس هستند (اشنایدر و همکاران، ۱۹۹۶)

امید به زندگی روندی انگیزشی است که فرد انتظار دارد به هدف مطلوبی که تعیین کرده است برسد که شامل دو راهبرد تفکرعاملی و تفکر راهبردی است (هلمن و همکاران، ۲۰۱۸) و این سازه باعث افزایش انعطاف پذیری، نشاط، توانمندی هایی از دشواری ها، تحمل ناکامی و مقابله با مشکلات می شود (ساگنا و همکاران، ۲۰۲۰).

امید به زندگی شاخصی برای وضعیت سلامت همه کشورها است که بهداشت و آموزش خوب، کاهش فقر و اطمینان از حداکثر نرخ اشتغال در قالب شرایط زندگی بهتر در نظر گرفته می شود، همچنان، به عنوان یکی از بهترین ابزارهای اندازه گیری برای توسعه کشورها مورد استفاده قرار می گیرد (Wang et al., 2020)

امید یکی از منابع اساسی در زندگی است که موجب افزایش نیرو در تحمل لحظات سخت می شود، نتایج امید در زندگی، داشتن یک زندگی خوب، آرزوهای خوب و میزان لذت بردن از زندگی است (کی و همکاران، ۲۰۲۰)

امید به زندگی در تمام ابعاد زندگی عنصری ضروری است و یکی از معیارهای اساسی تعیین سطح کیفیت زندگی در جوامع امروزی محسوب می شود. امید، توانایی باور داشتن احساس بهتر، در آینده است. توانایی طراحی گذرگاه هایی به سوی اهداف مطلوب به رغم موانع موجود و عام یا انگیزش لازم برای استفاده از این گذرگاه ها اشاره دارد به عبارتی امید به زندگی یک روند انگیزشی است که فرد انتظار دارد به هدف مطلوبی که تعیین کرده است برسد که شامل دو راهبرد تفکرعاملی و تفکر راهبردی است. امید به زندگی یک شاخص آماری نشان می دهد هر عضو چند سال می تواند انتظار داشته باشد که زنده است و زندگی می کند. و این سازه باعث افزایش انعطاف پذیری، نشاط، توانمندی رهایی از چالش ها، تحمل ناکامی و مقابله با مشکلات می شود.

خودشکوفایی واژه های است که اولین بار از سوی کورت گلدشتاین (۱۹۳۹) به کار رفت و آن را به صورت توانایی نیرومند ذاتی موجود در هر فرد تعریف نمود که موجب شکوفاشدن استعداد های مثبت او میگردد. خودشکوفایی، میل به بهتر شدن نسبت به آن چیزی است که یک فرد هست و تبدیل شدن به آن چیزی است که یک فرد، ظرفیت شدن آن را دارد، (تایلر، ۲۰۱۸). مازلو مراتبی را برای دسترسی به این آرمان به صورت سلسله مراتب نیازها تدوین کرده است که به ترتیب عبارتند از: نیازهای فیزیولوژیک، نیازهای امنیتی، نیازهای عاطفی، نیازهای اجتماعی-احترامی و نیازهای خودشکوفایی. طبق نظریه مازلو، بدون ارضای نیازهای هر طبقه، نمی توان به طبقه بالاتر دست یافت (رحمان نژاد، ۱۳۹۷). مازلو مهم ترین ویژگی های افراد خودشکوفای را چنین بیان میکند (شولتز و شولتز، ۱۳۸۵): ۱- درک بهتر واقعیت و برقراری رابطه ی سهل تر با آن. ۲- خودانگیزگی، سادگی، طبیعی بودن. ۳- مسئله مداری ۴- کیفیت کناره گیری، نیاز به خلوت و تنهایی. ۵- خودمختاری، استقلال فرهنگی و محیط، اراده، عوامل فعال. ۶- استمرار تقدیر و تحسین. ۷- تجربه عرفانی، تجربه اوج. ۸- حس همدردی. ۹- ساختار منشی مردم گرا. ۱۰- شوخ طبعی فلسفی و غیر خصمانه ۱۱- پذیرش خود، دیگران و طبیعت. ۱۲- روابط بین افراد. ۱۳- تمایز بین وسیله و هدف ۱۴- خالقیت آفرینندگی ۱۵- مقاومت در برابر فرهنگ پذیری.

با وجود آنکه تمایل به خودشکوفایی یک تمایل فطری و نه آموختنی است کمتر از یک درصد افراد جامعه به این مرحله می‌رسند؛ این ناتوانی به این دلیل است که در بالاترین مرحله از نیازهای انسان قرار دارد و هرچه نیازی بالاتر باشد، ضرورت آن کمتر است؛ بنابراین، خودشکوفایی میتواند به آسانی به وسیله یک محیط خصمانه یا طردکننده، دچار وقفه شود. مانند بازداری‌هایی که یک فرهنگ یا جامعه ایجاد می‌کند و افراد را از اکتشاف رفتارها و اندیشه‌های نو، بازمی‌دارد؛ از طرف دیگر، خودشکوفایی، مستلزم مقدار زیادی جسارت و جرأت است و ممکن است، افراد پس از برآورده شدن نیازهای سطح پایین، بخواهند در همان سطح ایمن و آسان بمانند، به جای آنکه خود را به طور عمدی با چالش‌های جدیدی روبه‌رو سازند (توباسیک و میلر، ۱۹۹۱). با آنکه مازلو دریافت، شمار اندکی از افراد جامعه به تحقق اهداف خود دست می‌یابند، با این حال، خوش بینی خود را در این باره که مردم بیشتری میتوانند، به وضع مطلوب انسان کامل برسند، حفظ کرد. فرد خودشکوفایی گذشته، حال و آینده پیوندی ایجاد میکند و نیاز زیادی به محرک‌های ذهنی دارد؛ به طوری که از هوش خود کمک میگیرد و به سمت ناشناخته‌ها می‌رود و پذیرش زیادی برای تجربه‌های جدید دارد (سجیواد، ۱۹۹۶). در بررسی فرایندهای شناختی، مازلو بر این باور است که خودشکوفایی به سطوح بالاتر و کارآمدتر شناخت مربوط می‌شود و منجر به درک بهتر واقعیت و برقراری رابطه سازگاران‌تر با خود و زندگی، مسئله‌مداری، پذیرش خود و افزایش تاب‌آوری در برابر استرس و تغییرات زندگی در فرد می‌شود و قابلیت استدلال زیادی دارد (غالمی نژاد و همکاران، ۲۰۱۹). وکسلر (۱۹۷۴) معتقد است که خودشکوفایی ارتباط معناداری با توانایی تمییزدادن و متحدکردن عملکردهای شناختی دارد (گلدمن و اولزاک، ۱۹۷۸). این افراد بینش خود را به جای وسیله، بر هدف متمرکز می‌کنند و چیزی را که دیگران وسیله در نظر می‌گیرند اغلب به صورت هدف می‌انگارند. افراد خودشکوفای راحت‌تر می‌توانند تصنعی بودن افراد را تشخیص دهند (پارمحمدیان و کمالی، ۱۳۸۶)؛ این افراد همواره از استقلال خود به شکل مؤثری استفاده می‌کنند و از زندگی و تمام‌دنیایی که در زمان «حال و اکنون» وجود دارد، آگاهانه بهره‌مندی می‌برند (چو و همکاران، ۲۰۱۸).

خالقیت در دانش آموزان تأثیرات متعددی بر عملکرد آنان داشته که از آن جمله میتوان به بروز خودشکوفایی اشاره داشت؛ زیرا خالقیت موجب انتخاب چالش‌های بهینه و این امر موجب شکل‌گیری نیاز به پیشرفت در فرد و در نتیجه خودشکوفایی فرد میشود (پورتنوو، اورتگامارتین، زوریتاورتگا و گونزالزوالرو، ۲۰۲۰). مازلو (۱۹۷۱)، خودشکوفایی را به عنوان «گرایش انسان در جهت شکوفایی شدن آن چیزی که بالقوه در وی وجود دارد تعریف میکنند». این گرایش را می‌توان تمایل نسبت به تکوین تدریجی آنچه که ویژگی فردی شخص ایجاد میکند و شدن هر آنچه که شخص شایستگی شدنش را دارد، تعبیر کرد. شخص با شناختن امکانات و توانایی‌ها، نیازهای خود را ارضا خواهد نمود و چنین شخصی خودشکوفای خواهد شد؛ به عبارت دیگر، منظور از خودشکوفایی، نیاز شخص به آشکار ساختن امکانات و توانایی‌های بالقوه خویش است. خودشکوفایی بازنمایی حالت روانی بهینه برای انسان است و تقریباً به عنوان یک کوشش درون‌زاد، برای به حداکثر رساندن توانایی‌ها یا به فعلیت رسیدن استعدادها در فرد تعریف شده است و می‌تواند به عنوان یکی از اجزاء رشد شخصی و بهبود عملکرد در نظر گرفته شود (نظری، ۱۳۹۵). همچنین از دیدگاه بورلسون (۲۰۰۵) خودشکوفایی یک نیروی رشد و بخشی از طبیعت ژنتیکی انسان است. نیاز بنیادی ارگانسیم تمایل اساسی ذاتی او به تحقق بخشیدن، حفظ و تعالی خویش است که تحت تأثیر این تمایل اساسی، ارگانسیم در جهت رشد، خودشکفتگی، بقاء و تعالی نفس، خودرهبی، خودنظمی، خودمختاری، استقلال، مسئولیت و تسلط بر نفس حرکت میکند (به نقل از ثناگو، تقوی، بهنام پور و بیکی، ۱۳۹۵). در همین راستا، سجویید (۱۹۹۶) اظهار می‌دارد که فرد خودشکوفای میتواند بین حال، آینده و گذشته پیوندی ایجاد کند و نیاز زیادی به محرک‌های ذهنی دارد؛ به گونهای که از هوش خود کمک میگیرد و به سمت ناشناخته‌ها می‌رود و پذیرش زیادی برای تجربه‌های جدید دارد (به نقل از زمانیان قوژدی، برقی ایرانی، علی اکبری دهکردی، ۱۳۹۷).

آنان نقاطی را در طول مسیر تحول برای مداخله و اثرگذاری بر جهت گیری آینده تعیین میکنند. خودشکوفایی نیز هسته اصلی نظریه مازلو برای ارتقاء بهترین توانایی و استعداد خود تعریف میکنند و در راس سلسله مراتب نیازهای انسانی و بعد از نیازهای فیزیولوژیکی، ایمنی، عشق و تعلق، احترام، شناختی و زیبایی شناسی قرار می دهد و همکاران، (۲۰۱۹). خودشکوفایی را میتوان توانایی درک ظرفیت های بالقوه و انجام چیزی ۱۲ هیده که میتوان انجام داد، تالش برای انجام دادن و لذت بردن تعریف نمود. این شایستگی افراد را قادر می سازد به هدف یابی دست بزنند و سپس به همان هدف های مطرح شده نائل شوند (اشنایدرمن ۱۹۹۹) خودشکوفایی شامل توانایی انگیزشی فردی در تحقق بخشیدن به استعدادها و توانایی بالقوه) و معادل مفهوم کلی عوامل شخصیتی خالق در نظر گرفته شده خود می شود (آگوست، ۱۹۷۷) است که همه رفتارها را فراگرفته و تحت خودشکوفایی میل به بهتر و بهتر شدن نسبت به آن چه که یک فرد هست و آن چیزی که یک فرد ظرفیت شدن آن را دارد، می باشد. از دیدگاه بورلسون (به نقل از خیاطیان و فدوی، ۱۳۹۷) کورت گلدشتاین خودشکوفایی را به صورت توانایی نیرومند ذاتی موجود در هر فرد تعریف نمود که موجب شکوفا شدن استعدادهای مثبت او میگردد (تیلر، ۲۰۱۸). انگیره را عالی ترین شاه راه یادگیری دانسته اند که با افزایش انگیزه میتوان به خودشکوفایی رسید (کنریک و کرمز، ۲۰۱۸). بنابراین، شکوفایی به دیدگاهی عمومی درباره بهزیستی اشاره دارد که نه تنها رضایت از زندگی را پوشش میدهد، پذیرش خود، رشد شخصی و احساس هدفمندی را نیز شامل می شود (فولر ۲۰۱۸).

مواد و روش کار

پژوهش حاضر از نوع کاربردی با روش همبستگی و پیمایشی بود. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد تشکیل می دهد که در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. که اعضای نمونه به صورت تصادفی ساده با مراجعه به دانشکده های مختلف دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد انتخاب شدند. ابتدا پرسشنامه های پرسشنامه های ابعاد هویت چیک و همکاران (۱۹۸۹)، پرسشنامه امید به زندگی میلر (۱۹۹۴) و پرسشنامه خودشکوفایی جونز و کزندال (۱۹۸۶) در بین دانشجویان متمایل به شرکت در پژوهش توزیع شد. پس از راهنمایی های لازم به دانشجویان فرصت کافی داده شد تا با دقت پرسشنامه ها را تکمیل کنند. سپس پرسشنامه ها جمع آوری شد و داده های پرسشنامه در نرم افزار SPSS V.23 وارد شد. داده ها با استفاده از آزمون آماری رگرسیون و همبستگی تحلیل شد.

ابزار:

۱. پرسشنامه امید به زندگی میلر (MHI):^۱

آزمون میلر آزمونی از نوع آزمون های شخصیتی است و شامل ۴۸ آیتم پنج درجه ای با طیف لیکرت برای سنجش ۴۸ جنبه از حالت های امیدواری و درماندگی می باشد که ماده های قید شده در آن بر مبنای تظاهرات آشکار یا نهان رفتاری در افراد امیدوار و ناامید برگزیده شده اند دامنه امتیازات کسب شده در این پرسشنامه از ۴۱ (کاملاً درمانده) تا ۲۰۵ (حداکثر امیدواری) متغیر می باشد. حسینی (۱۳۸۷) برای تعیین پایایی پرسشنامه از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کرد که به ترتیب ضرایب آن برابر با ۰/۹۰ و ۰/۸۹ بود. همچنین وی برای تعیین روایی این پرسشنامه از نمره پرسش ملاک استفاده کرد که نمره کل پرسشنامه با نمره پرسش ملاک همبسته شد و مشخص گردید که بین این دو رابطه مثبت معنی داری وجود دارد ($r=0/61$) (ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۸۹). پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۵ محاسبه گردید.

¹ Miller Hopeful Inventory

۲. پرسشنامه خودشکوفایی جونز و کرنдал (۱۹۸۶):

خودشکوفایی یعنی میل به بهتر شدن نسبت به آنچه که یک فرد هست و آن چیزی شدن که فرد ظرفیت شدن آن را دارد. به عبارت دیگر خودشکوفایی فرایند رشد کردن بصورتی است که وابستگی به دیگران، حالت دفاعی، کم کاری و کم رویی را پشت سر بگذاریم و بسوی ارزیابی های معقول، جرئت آفریدن و کاویدن پیش برویم. پرسشنامه استاندارد مقیاس خود شکوفایی جونز و کرنдал دارای ۱۵ سوال است که معرف میزان خودشکوفایی فرد پاسخ دهنده می باشد. مقیاس خودشکوفایی (۱۵ آیتمی) با طیف لیکرت شش درجه ای از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف برای ارزیابی مفهوم خودشکوفایی مازلو توسط جونز و کرنдал تدوین شد. به منظور تعیین روایی سازه از آزمون جهت گیری شخصی POI استفاده شد، نتایج نشان داد که بین این دو آزمون با ضریب همبستگی ۰/۶۷ ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد و آزمون از روایی بالایی برخوردار است (جونز و کرنдал، ۱۹۸۶). همسانی درونی این آزمون در پژوهش حسینی دولت آبادی و همکاران (۱۳۹۳) نیز مناسب گزارش شده است (آلفای کرونباخ، ۰/۶۷). همچنین پایایی این آزمون نیز به روش باز آزمایی بر روی ۲۰ دانشجو در فاصله ۱۵ روز ۰/۷۵ محاسبه شد. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۷۱ محاسبه شد.

۳. پرسشنامه ابعاد هویت چیک و همکاران (۱۹۸۹):

این پرسشنامه که توسط چیک و همکاران در سال ۱۹۸۹ ساخته شده است، از ۴۵ ماده تشکیل شده است که پاسخ دهندگان در یک مقیاس ۵ درجه ای لیکرت به عبارات پاسخ می دهند. ماده های پرسشنامه عبارتند از: گرایش هویت شخصی (PI)^۲ سؤالات ۱ تا ۱۲، گرایش هویت ارتباطی (RI)^۳ سؤالات ۱۳ تا ۲۴، گرایش هویت اجتماعی (SI)^۴ سؤالات ۲۵ تا ۳۵ و گرایش هویت جمعی (CI)^۵ سؤالات ۳۶ تا ۴۵. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۷۴ به دست آمد.

روش گردآوری داده‌ها

پرسشنامه های ابعاد هویت چیک و همکاران (۱۹۸۹)، پرسشنامه امید به زندگی میلر (۱۹۹۴) و پرسشنامه خودشکوفایی جونز و کرنдал (۱۹۸۶) با مراجعه به دانشکده های مختلف دانشگاه آزاد شهرکرد بین دانشجویان توزیع شده و جمع آوری شد.

یافته‌ها

۱- ویژگی های جمعیت شناختی نمونه پژوهش

در این بخش از پژوهش به ارائه ویژگی های جمعیت شناختی نمونه پژوهش پرداخته می شود.

جدول ۴-۱: توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب سن

فراوانی	درصد	
۸۷	۸۷	۱۸-۲۲
۸	۸	۲۳-۲۷
۵	۵	۲۸-۳۲
۱۰۰	۱۰۰	کل

^۲ Personal Identity Orientation

^۳ Relational Identity Orientation

^۴ Social Identity Orientation

^۵ Collective Identity Orientation

رابطه ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد

طبق جدول ۴-۱ ملاحظه می گردد که سن اکثریت افراد شرکت کننده در این پژوهش بین ۱۸-۲۲ سال است.

جدول ۴-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تأهل

فراوانی	درصد	
۷	۷	متاهل
۶۳	۶۳	مجرد
۱۰۰	۱۰۰	کل

همانطور که در جدول ۴-۲ دیده می شود، تعداد افراد مجرد نمونه بیشتر بوده است.

جدول ۴-۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۵۷	۵۷
مرد	۴۳	۴۳
کل	۱۰۰	۱۰۰

بر اساس جدول ۴-۳، جنسیت افراد نمونه بیشتر از زنان بوده است.

بخش دوم یافته های مربوط به فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی تحقیق: ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ رابطه دارد.

جدول ۴-۴: ماتریس همبستگی ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی

در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد

متغیر	ابعاد هویت و امید به زندگی	خودشکوفایی
ابعاد هویت و امید به زندگی	۱	
خودشکوفایی	۰/۴۸۹	۱

جدول ۴-۵: ماتریس رگرسیون مربوط به متغیرهای ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان

متغیر آماره	R	R ²	R تعدیل شده	F	P	β
ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی	۰/۴۸۹	۰/۲۴۰	۰/۲۰۶	۷/۰۱۶	۰/۰۰۱	۰/۵۹

از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی جهت آزمون رابطه دو متغیر ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان استفاده شد. بین ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی همبستگی معنی دار مشاهده شد. ($P=0/001$ و $r=0/489$ و $\beta=0/59$)

در نتیجه از جنبه آماری دو متغیر ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی رابطه دارند. جهت رابطه بین این دو متغیر مثبت است و شدت همبستگی به دست آمده در حد نسبتاً قوی است.

جدول ۴-۶: ماتریس همبستگی مربوط به متغیرهای ابعاد هویت با امید به زندگی و خودشکوفایی

ابعاد	امید به زندگی	هویت شخصی	هویت ارتباطی	هویت اجتماعی	هویت جمعی
خودشکوفایی	۰/۳۹۸	۰/۲۳۴	۰/۰۶۱	۰/۰۹۶	-۰/۳۷۷

متغیر آماره	T	B	Std. Error	P	β
امید به زندگی با خودشکوفایی	۱/۱۲۵	۰/۱۲۱	۰/۱۷۶	۰/۰۱۰	۰/۲۱۹
هویت شخصی با خودشکوفایی	۲/۶۸۲	۰/۶۳۲	۰/۲۳۶	۰/۰۰۸	۰/۳۱۹
هویت ارتباطی با خودشکوفایی	۱/۱۹۳	۰/۲۳۲	۰/۱۹۵	۰/۲۳۵	۰/۱۴۹
هویت اجتماعی با خودشکوفایی	۱/۷۷۱	۰/۳۰۱	۰/۱۷۰	۰/۰۷۹	۰/۱۸۳
هویت جمعی با خودشکوفایی	-۲/۰۵۷	-۰/۸۹۸	۰/۴۳۵	۰/۰۴۱	-۰/۲۶۸

از آزمون همبستگی پیرسون جهت آزمون رابطه دو متغیر ابعاد هویت با خودشکوفایی استفاده شد. به جز بعد هویت ارتباطی باهم بقیه ابعاد با خودشکوفایی رابطه دارند

فرضیه های فرعی

فرضیه فرعی اول: ابعاد هویت با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ رابطه دارد.

جدول ۴-۷: ماتریس همبستگی ابعاد هویت و خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد

متغیر	ابعاد هویت	خودشکوفایی
ابعاد هویت	۱	
خودشکوفایی	۰/۴۷۹	۱

جدول ۴-۸: ماتریس رگرسیون مربوط به متغیرهای ابعاد هویت و خودشکوفایی در دانشجویان

متغیر آماره	R	R ²	R تعدیل شده	F	P	β
ابعاد هویت با خودشکوفایی	۰/۴۷۹	۰/۲۳۳	۰/۲۰۴	۸/۱۴۰	۰/۰۰۱	۰/۴۳

از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی جهت آزمون رابطه دو متغیر امید به زندگی و خودشکوفایی در دانشجویان استفاده شد. بین امید به زندگی و خودشکوفایی همبستگی معنی دار مشاهده شد ($r=0/479$, $\beta=0/43$, $p=0/001$) در نتیجه از جنبه آماری دو متغیر امید به زندگی و خودشکوفایی رابطه دارند. جهت رابطه بین این دو متغیر مثبت است و شدت همبستگی به دست آمده در حد متوسط است.

جدول ۴-۹: ماتریس همبستگی مربوط به متغیرهای ابعاد هویت با خودشکوفایی

ابعاد	هویت شخصی	هویت ارتباطی	هویت اجتماعی	هویت جمعی
خودشکوفایی	۰/۱۹۵	۰/۰۹۱	۰/۱۳۱	-۰/۳۵۲

رابطه ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد

متغیر آماره	T	B	Std. Error	P	β
شخصی با خودشکوفایی	۲/۱۱۰	۰/۵۰۴	۰/۲۴۰	۰/۰۳۷	۰/۲۴۸
ارتباطی با خودشکوفایی	۱/۷۲۳	۰/۳۴۱	۰/۱۹۶	۰/۰۸۸	۰/۲۱۱
اجتماعی با خودشکوفایی	-۱/۶۱۳	-۰/۲۷۹	۰/۱۷۵	۰/۱۱۰	-۰/۱۶۵
جمعی با خودشکوفایی	-۲/۱۱۹	-۰/۹۴۶	۰/۴۴۵	۰/۰۳۷	-۰/۲۷۵

از آزمون همبستگی پیرسون جهت آزمون رابطه دو متغیر ابعاد هویت با خودشکوفایی استفاده شد. به جز بعد هویت ارتباطی بقیه ابعاد با خودشکوفایی رابطه دارند.

فرضیه فرعی دوم: امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ رابطه دارد.

جدول ۴-۱۰: ماتریس همبستگی امید به زندگی و خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد

متغیر	امید به زندگی	خودشکوفایی
امید به زندگی	۱	
خودشکوفایی	۰/۳۰۳	۱

جدول ۴-۱۱: ماتریس رگرسیون مربوط به متغیرهای امید به زندگی و خودشکوفایی در دانشجویان

متغیر آماره	R	R ²	R تعدیل شده	F	P	β
امید به زندگی با خودشکوفایی	۰/۳۰۳	۰/۰۹۲	۰/۰۵۱	۲/۲۴۹	۰/۰۴۲	۰/۵۲

از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی جهت آزمون رابطه دو متغیر امید به زندگی و خودشکوفایی در دانشجویان استفاده شد. بین امید به زندگی و خودشکوفایی همبستگی معنی دار مشاهده شد ($\beta = ۰/۵۲$ و $r = ۰/۳۰۳$). در نتیجه از جنبه آماری دو متغیر امید به زندگی و خودشکوفایی رابطه دارند. جهت رابطه بین این دو متغیر مثبت است و شدت همبستگی به دست آمده در حد متوسط است.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف تعیین رابطه ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱ انجام گرفت. نتایج پژوهش در هر کدام از فرضیه ها در زیر آمده است.

فرضیه اصلی تحقیق

ابعاد هویت، امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد در سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱ رابطه دارد. از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی جهت آزمون رابطه دو متغیر ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان استفاده شد. نتایج نشان داد که بین ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد رابطه معنی دار وجود دارد؛ ($P = ۰/۰۰۱$ و $\beta = ۰/۵۹$ و $r = ۰/۴۸۹$). در نتیجه از جنبه آماری دو متغیر ابعاد هویت و امید به زندگی با خودشکوفایی رابطه دارند. جهت رابطه بین این دو متغیر مثبت است و شدت همبستگی به دست آمده در حد قوی است. با توجه به تحقیقات انجام شده می توان گفت که ابعاد هویت تأثیر مهمی بر خودشکوفایی دارند و رابطه مثبتی میان هویت شخصی، هویت ارتباطی، هویت اجتماعی و هویت جمعی با خودشکوفایی وجود دارد و در بیشتر تحقیقات

نشان داده شده که خودشکوفایی در مردان دو برابر زنان می باشد و افراد خودشکופا تمایل کمتری به پاداش دارند و تمایل بیشتری به ریسک پذیری برای کارهای پرخطر دارند و علایم بالاتری از امید به زندگی نسبت به دیگران و کمبود عزت نفس پایینی را دارند. عدم مسئولیت پذیری اجتماعی و انزوای اجتماعی و فقدان حمایت اجتماعی و ناکارآمدی تحصیلی و کاری ارتباطی مستقیم با خودشکوفایی دارند و افراد خودشکופا بیشتر جویای مواجهه با تازگی می باشند. تبیین احتمالی در مورد این یافته ها این است که، برخی از ابعاد هویت آمادگی بیشتری برای خودشکوفایی دارند. برخی از افراد پس از ارضای نیازهای اولیه ممکن است به خودشکوفایی دست یابند. افراد خودشکופا ترجیح می دهند با تشکیل گروهها و برقرار کردن ارتباطات تنگاتنگ با یکدیگر، به نوعی خودشکوفایی را درک کنند.

منابع

- [۱] رحمان نژاد، مینو. (۱۳۹۷) آبراهام مزلو، زندگینامه، رویکردها، نقد رویکردها، تهران: اکسیر اندیشه سلمانیاردانی، محمدعلی؛ شهریار یاحمدی، منصوره؛ دوایی، مهدی. (۱۳۹۹)
- [۲] شولتز، دوان؛ شولتز، سیدنیالن. (۱۳۸۵) نظریه های شخصیت. ترجمه ی یحیی سید محمدی، تهران: ویرایش، چاپ نهم.
- [۳] نظری، صدیقه. (۱۳۹۵). رابطه هوش معنوی با عزت نفس و خودشکوفایی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- [۴] ثناگو، اکرم؛ تقوی، احمد؛ بهنام پور، ناصر؛ بیکی، فریبا. (۱۳۹۵). بررسی وضعیت خودشکوفایی با برخی از عوامل جمعیت شناختی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۹۴. پژوهش در آموزش علوم پزشکی.
- [۵] یارمحمدیان، احمد؛ کمالی، فاطمه. (۱۳۸۶). بررسی رابطه هوش هیجانی با خودشکوفایی دانش آموزان پایه اول دبیرستان. علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، (۲۶)، ۳، ۲۱۱-۲۲۶
- [۶] زمانیان کوژدی، عزت؛ برقی ایرانی، زیبا؛ علی اکبری دهکردی، مهناز (۱۳۹۷) مدل یابی خودشکوفایی بر پایه هوش معنوی، هوش اخلاقی و بهزیستی روانشناختی دانش آموزان تیزهوش. روانشناسی و دین. (۲) پیاپی (۴۲).
- [۷] غلامرضایی، سیمین؛ عبدلهی مقدم، مریم؛ سهرابیان، طاهره. (۱۳۹۴). بررسی مقایسه ای رابطه بین ابعاد هویت با رضایت از زندگی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۴ (۱۳)، ۱۶.
- [8] Moshman D. (2011). Adolescent rationality and development: Cognition, morality, and identity (3rd ed.). New York: Psychology Press. ISBN: 9781848728615.
- [9] Noonan HW. (2019). Personal Identity. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9781315107240>
- [10] Razavi R, Arab A, Shirazi M. The effectiveness of mindfulness-based forgiveness on life expectancy in female drug addicts undergoing treatment in compulsory residential centers in Zahedan city. Journal of Law Enforcement Medicine. 2019; 9(3): 157-164. 10. Hellman C. Worley A, Munoz T. Hope as a Coping Resource for Caregiver
- [11] Resilience and Well-Being. In Family Caregiving. (pp. 81-98). Springer, Cham. 2018. 11. Golestanifar S, Dasht-e-Gorgi Z. The effectiveness of treatment based on acceptance and commitment on depression, psychological health and life expectancy of the elderly with non-clinical depression. Psychology of Aging. 2019; 6(3): 191- 203. 12.
- [12] Sagna A, Kemp S, DiNitto M, Choi G. Impact of suicide mortality on life expectancy in the United States, age and sex decomposition. Public Health. 2020; 179(1): 76-83.
- [13] Liou, L., Joe, W., Kumar, A., & Subramanian, S. V. (2020). Inequalities in life expectancy: An analysis of 201 countries, 1950–2015. Social Science & Medicine, 253, 112964. doi: 10.1016/j.socscimed.2020. 112964.
- [14] Wang, Zh., Asghar, M. M., Haider Zaidi, S. A., Nawaz, K., Wang, B., Zhao, W., and Xu, F. 2020. The dynamic relationship between economic growth and life expectancy: Contradictory role of energy consumption and financial development in Pakistan. Structural Change and Economic Dynamics. 53, 257-266.
- [15] Tyler, D. (2023). Self-Actualization in the Meaning of Psychosis. Journal of Humanistic Psychology, 63(2), 208-214.
- [16] Kenrick, D. T., & Krems, J. A. (2018). Well-being, self-actualization, and fundamental motives: An evolutionary perspective. e-Handbook of Subjective Well-Being. NobaScholar.
- [17] Maslow, A. H. (1970). Motivation and Personality (2nd Ed.). New York: Harper & Row. McBrien, J., Dooley, K., & Birman, D. (2017). Cultural and academic adjustment of refugee youth: Introduction to the special issue. International Journal of Intercultural Relations, 60, 104-108.

- [18] Hyde, M., Wiggins, R. D., Higgs, P., Blane, D., Kaplan, R. M., Larson, R., ... & Erickson, P. (2019). IQ Testing. *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine*, 7, 196
- [19] Shneiderman, B. (1999). Human values and the future of technology: A declaration of responsibility. *ACM SIGCAS Computers and Society*, 29(3), 5-9.
- [20] Agust, S. (2013). The effectiveness of one stay/three stray method to teach reading viewed from students' self-actualization (An experimental study at the eleventh graders of SMA Negeri 01 Daik Lingga in the academic year of 2012/2013), Doctoral dissertation, UNS, Sebelas Maret University
- [21] Tyler, D. (2018). Self-Actualization in the Meaning of Psychosis. *Journal of Humanistic Psychology*, 0022167818763423.
- [22] Tobacyk, J., & Miller, M. (1991). Comment on" Maslow's Study of Self-Actualization". *Journal of Humanistic Psychology*, 31(4), 96-98.
- [23] Portnova, T; José Luis Ortega-Martín, J.L; Zurita-Ortega, F; González-Valero, G, (2020). The Educational Interrelation of Narrative Creativity and Written Expression Dimensions as an Innovative and Didactic Process in Learning a Foreign Language, *journal Sustainability*. 12(18), 1-14.
- [24] Gholamnejad H, Darvishpoor-Kakhki A, Ahmadi F, Rohani C. Self-Actualization: SelfCare Outcomes among Elderly Patients with Hypertension. *Iran J Nurs Midwifery Res*.2019 May-Jun;24(3):206-212.
- [25] Goldman, J. A., & Olczak, P. V. (1978). Self-actualization and impression formation. *Journal of Personality*, 46(3), 414-425.
- [26] Cho, H., Han, K., & Park, B. K. (2018). Associations of eHealth literacy with health-promoting behaviours among hospital nurses: A descriptive cross-sectional study. *Journal of advanced nursing*, 74(7), 1618-1627.
- [27] Sijuwade, P. O. (1996). Self-actualization and locus of control as a function of institutionalization and non-institutionalization in the elderly. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 24(4), 367-374.
- [28] Cain, E. J., & Willis, J. F. (2022). "Does It Identify Me?": The Multiple Identities of College Students from Rural Areas. *The Rural Educator*, 43 (1), 74-87.
- [29] Ng, H. K., Chen, S. X., Ng, J. C., & Ng, T. K. (2021). Does having multiple identities predict life satisfaction? Holistic thinking as a condition for achieving integrated self-concept. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01477-1>.
- [30] Turner, J. C., Oakes, P. J., Haslam, S. A., & McGarty, C. (1992). Personal and social identity: Self and social context. *The Self and the Collective*, 1-19.
- [31] Albarello, F., Crocetti, E., & Rubini, M. (2018). I and us: A longitudinal study on the interplay of personal and social identity in adolescence. *Journal of youth and adolescence*, 47, 689-702.
- [32] Berezina, E. Gill, C. M. H. D., & Bovina, I. (2020). A study of the association between identity, life engagement and well-being among young Asian adults. *Social Identities*, 26 (5), 608-623.
- [33] Lee, Y. T., Tang, R., Minneyfield, A., Brantley, J., & Chen, W. (2021). Ethnic Identity, Individual Identity, and Perceived Stress Correlated with Life Satisfaction of American College Students. *The Educational Review*, 5 (12), 470-477
- [34] Fatma, H., Al-Dalaeen, M. D., & Imtiaz, N. (2018). Aspect of personal identity, life satisfaction, and self-efficacy: Exploring the relationship between indicators of academic graduate students. *International Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 5 (12), 42-46
- [35] Arnett, J.J. (2016). Does emerging adulthood theory apply across social classes? National data on a persistent question. *Emerging adulthood*, 4 (4), 227-235.